

**Charita
Jeseník**

OKÉNKO

Slovo ředitelky

Milí přátelé,

v minulém týdnu jsem se v Ostravě zúčastnila konference *Proměny sociální práce v čase*, kterou pořádala Diecézní charita ostravsko-opavská u příležitosti oslav 25 let své činnosti. Po dopoledním bloku odborných přednášek proběhly odpoledne ještě tři prakticky zaměřené workshopy, kde si každý mohl vybrat téma, které je mu nejvíce blízké. A podle reakcí mých kolegyní, které se konference účastnily se mnou, byly také podnětné.

Na konferenci navázalo ještě krátké setkání současných a bývalých ředitelů a ředitelky. Velmi ráda jsem se potkala s mnoha bývalými kolegy. Jejich osobní nebo pracovní cesty po odchodu z Charit nebyly vždy vůbec jednoduché, přesto zůstali stále pozitivně naladěni a o svůj optimismus se dále dělí. Jsou pro mě mnozí stále vzorem, jak má člověk Charitu dělat a jak si zachovat životní rovnováhu.

V čase plném negativních zpráv, které se valí téměř nepřetržitě ze všech sdělovacích prostředků, bylo toto milé setkání úplným balzámem na duši a také inspirací, jak zvládat různé těžkosti, které přicházejí. Nenechme se zahltnout špatnou náladou a pokud možno, udržujme mezi sebou dobré vztahy. A pokud je máme, hýčkejme si je. Ať už v rodinách, na pracovišti, nebo kdekoli jinde. Pomůžeme nám to především v době, kdy je nám těžko. A hlavně je přeče fajn mít kolem sebe lidi, o které se můžeme opřít, nebo nás alespoň podrží.

**Helena
PASCHKEOVÁ**
ředitelka

Trošku jiné propojení

V Domově pokojného stáří sv. Františka to v září žilo. Zpracovávali plody ze zahrady, připomněli si Mezinárodní den Alzheimerovy choroby a stihli připravit i sportovní odpoledne s opékáním špekáčků, na které pozvali také ukrajinské sousedy.

Ve středu 21. září sice občas vysvitlo sluníčko, ale venku byla velká zima. V Domově pokojného stáří sv. Františka se po sobě všichni dívali, jak to asi bude další den s tím sportovním odpolednem a utěšovali se, že bude oheň, že se ohřejí. Jaké bylo příjemné překvapení, když ve čtvrtek byla od rána modrá obloha a sluníčko hrálo tak, že se dalo být venku jen v tričku s krátkým rukávem.

Pracovnice po obědě na zahradě připravily několik stánků s jednoduchými úkoly na jemnou i hrubou motoriku, na procvičení hmatu, chutě a čichu, nechyběl ani skákací panák, kterému děti návštěv nemohly odolat. Pozvaní ukrajinští sousedé

přicházeli postupně, někdo z Javorníku, někdo přijel i z větší dálky. Po přivítání ředitelkou Charity Jeseník, paní Helenou Paschkeovou, se děti pustily do soutěžení a klienti domova rozhodně nezaostávali. Rodiče povzbuzovali nebo si prostě jen povídali, někdo pomohl s chystáním občerstvení, někdo ukazoval nově přichozím, co mohou zkusit. Klientům zářily oči, když kolem pobíhaly děti, a ukrajinské rodiny si procvičovaly češtinu.

Tu předvedl malý chlapec, když se u opékání špekáčků usmál na paní ředitelku a hlásil: „Už třetí. To mňamka.“ Špekáčky byly občas trošku připečenější, než by bylo vhodné, ale chutnaly stejně báječně. Krásné propojení různých generací i kultur proběhlo v příjemné atmosféře slunečního odpoledne a určitě nebylo posledním.

Akce je financována MVČR v rámci dotačního programu Integrovaná služba pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022.

Co nás čeká v říjnu...

- **5. Charitní pouť** v Javorníku pro všechny příznivce Charity Jeseník
- **Společné setkání klientů** Charitní pečovatelské služby tentokrát ve Vidnavě
- **Návštěva Bělé v pohybu** Denním stacionářem Šimon a poznávání další obce
- **Oslava svátku patronky** Domova pokojného stáří sv. Hedviky ve Vidnavě
- **Den jablek** ve Vlčicích s účastí zástupců Domova pokojného stáří sv. Františka

Čtěte dál ...

- **Návštěva (z) radnice** (str. 2)
- **Patronka nejen domova** (str. 3)
- **Rozhovor** (str. 4–5)
- **Začíná to velkým elánem** (str. 7)
- **Duchovní zamyšlení** (str. 8)

Návštěva (z) radnice

V rámci projektu „Tady žiji“ zavítala do Denního stacionáře Šimon starostka města Jeseník, Zdeňka Blišťanová. Měli tam pro ni připravené zajímavé dotazy a dokonce to skončilo pozváním na radnici a ještě takovou malou výzvou.

Ve středu 7. září bylo na náměstí v Jeseníku rušno. Od rána tam chystala Městská policie oslavy svého třicetiletého výročí a v Denním stacionáři Šimon se zase připravovali na významnou návštěvu z města Jeseník, které je dalším místem z projektu stacionáře „Tady žiji“. Přišla za nimi starostka města Jeseník, Zdeňka Blišťanová, v doprovodu vedoucího odboru sociálních

věcí a zdravotnictví, Jiřího Kovalčíka, kterého ve stacionáři dobře znají.

Vedoucí stacionáře návštěvu nejprve provedla současnými prostory, kde se paní starostka pozdravila se všemi uživateli v jednotlivých skupinách, zajímala se, co koho baví, a pak si s některými poseděla a zodpověděla zvědavé dotazy. „My jsme si připravili pár otázek. No pár,“ smál se už-

vatel Tomáš nad popsaným papírem. „Není to celé ležstro, jenom víc než půlka,“ pobavil všechny. A padaly dotazy na nové projekty, plánovanou výstavbu a rekonstrukce, na předvolební kampaň, ale třeba i na kosmogramy před radnicí, které Tomáš s Kristinou vyfotili. A protože se dozvěděli, že kosmogramů je v rámci Jeseníku víc, přišel pan Kovalčík s nápadem: „Tom to může mít jako výzvu, vyhledat si je na internetu a třeba je obejít a s Kristinou ty další vyfotit.“ To všechny nadchlo, a protože je paní starostka pozvala na návštěvu na radnici, slíbili, že splněný úkol na setkání přinesou.

Svůj slib splnili. Na internetu si našli, kde jsou zbývající kosmogramy a šli je vyfotit. Domluvili si pak s paní starostkou termín návštěvy a vyfocené kosmogramy jí přinesli ukázat. Dostali výborné kapučíno, paní starostka zodpověděla pár dotazů a pak si povídali o kosmogramech a plnění úkolu. Poté paní starostka celou delegaci provedla radnicí. Mohli nahlédnout nejen do zasedací místnosti či obřadní síně, ale také do věže, až pod samotné hodiny, kam se běžní návštěvníci nedostanou.

A tak z původně plánované návštěvy paní starostky ve stacionáři vzešlo nejen pozvání a návštěva radnice, ale pro uživatele i zajímavý úkol, který prověřil jejich detektivní čich, uměleckou tvořivost, fyzickou, ale i jejich chuť poznávat nové věci a komunikovat s lidmi (třeba i na vyšších místech).

Rozhýbat nejen buňky mozkové

Mezinárodní den Alzheimerovy choroby oslavili na našich dvou domovech velmi aktivně. Pro uživatele měli připravené úkoly na procvičení paměti, myšlení, ale i motoriky.

Ve středu 21. září, tedy v den, kdy si připomínáme Mezinárodní den Alzheimerovy choroby, měli v Domově pokojného stáří sv. Františka pro klienty nachystány různé aktivity jako přiřazování obrázků k předloze, poznávání známých herců, luštění křížovek, třídění vršků podle barev a další. Prostě činnosti na procvičování paměti, myšlení, ale také motoriky. Některé klientky měly dopoledne

obohacené o příjemnou masáž rukou a obličeje. Odpoledne si pak společně zazpívali u klavíru a na řadu přišel dokonce i tanec.

V Charitním domě sv. Anežky si tento významný den připomněli ve čtvrtek. I tam si připravili dopoledne také plné doplňování, poznávání, vzpomínání, ale i zpěvu. A vůbec nevádilo, že to občas neladilo, o to víc se společně nasmáli.

Kalendárium

- **V roce 2012** podpořila společnost Mandre group naši Půjčovnu kompenzačních pomůcek finančním darem ve výši 10.000 Kč, díky němuž jsme mohli rozšířit nabídku půjčovny.
- **V roce 2017** se účastnili klienti Domova pokojného stáří sv. Hedviky soutěže o nejlepší kotlíkový guláš. Připravovali ho z hovězího masa na černém pivu s houbami a nejvíc chutnal myslivcům.

Stalo se ...

Volilo se i na domovech

O účast ve volbách je už na domovech sice menší zájem, o to víc se zaměstnanci snaží, aby ten, kdo chce volit, volit mohl. Z Domova pokojného stáří sv. Hedviky tak jednu klientku odvezli do sousední Velké Kraše, protože pro obec by bylo složité se do domova dostat. Z města Vidnavy ale už s urnou přišli a tak místní klienti měli možnost volit v pohodlí svého pokoje.

Patronka nejen domova

Svátek patronky Domova pokojného stáří sv. Hedviky připadá na 16. října, my ho však oslavíme už v pátek 14. října. Kromě tradiční mše svaté, přednášky Dr. Jana Larische a společného posezení můžete letos nahlédnout také do sklepení domova.

Svatá Hedvika se narodila kolem roku 1174 na hradě Andechs v Bavorsku jako dcera vévody Bertholda IV. Zhruba od pěti let byla vychovávána u sester benediktinek v Kitzingenu a později na Mohanu. Zde se naučila různým dovednostem ohledně péče o domácnost, ale také o nemocné, včetně přípravy bylinných léků. Naučila se zde také latinskému jazyku, věnovala se

hudbě a zpěvu a vedle psaní se například seznámila s přípravou rukopisných kodexů. Vdávala se velmi mladá. Jejím manželem byl Jindřich I., se kterým měla celkem sedm dětí. Její život nebyl ale vůbec idylický. Téměř všechny děti za jejího života zemřeli, některé velmi malé. Přišla o rodiče i sourozence, a když roku 1238 zemřel i její manžel, vstoupila do kláštera cisterciáček v Tr-

zebnici, který sama založila a kde byla její nejmladší dcera Gertruda abatyší.

Po celý život žila velice prostě a vytvářela pro sebe přísná pravidla. Založila několik chrámů a klášterů, vynikala láskou a dobročinností k chudým a nemocným. Zemřela 15. 10. 1243 v Trzebnici. Roku 1267 byla prohlášena za svatou a její tělo bylo uloženo v trzebnickém klášterním kostele.

Svatá Hedvika není jen patronkou našeho domova, ale celého Slezska a také naší diecéze. Snad proto na její svátek přijíždí prezident Diecézní charity ostravsko-opavské Jan Larisch do Domova pokojného stáří ve Vidnavě, aby s námi svátek jeho patronky oslavil. A nebude to jinak ani letos. Tradičně tak bude od 10 hodin celebrat mši svatou, po které budou mít návštěvníci možnost prohlédnout si sklepní prostory domova. „*Pokusíme se je připravit stejně, jako to bylo na Noc kostelů v roce 2018,*“ říká pracovnice domova Jarmila Salvová. Tenkrát sklídilo sklepení u návštěvníků velké nadšení. „*Chceme tak našim hostům vyplnit mezeru mezi mší a přednáškou. I když oběd taky stihnou,*“ směje se.

Zmíněná přednáška bude probíhat od dvou hodin a její téma je velmi lákavé: Proměna charitní činnosti v čase, kterou Otec Larisch obohatí o podrobnosti charitní činnosti řádových sester na Jesenicku. Následovat pak bude společné posezení a povídání u jistě výborného občerstvení.

Na Den jablek jsme připraveni

Na dva roky strávené ve Vlčicích klienti Domova pokojného stáří sv. Františka stále vzpomínají a rádi se tam vrací. Třeba na Den jablek, kam přivezou i své výrobky.

Den jablek je ve Vlčicích pravidelnou akcí a klienti Domova pokojného stáří sv. Františka se jí při svém dvouletém pobytu ve Vlčicích rádi účastnili. Letos se chystají zase a tentokrát dovezou zpracované plody ze zahrady domova v Javorníku.

Úroda byla letos velká a v domově se snažili vše zužitkovat. Do zpracování plodů a bylinek zapojovali klienty v rámci Smyslo-

vých aktivit nebo prostě jen pro zpestření dne. A ti to dělali rádi, protože jim to připomínalo časy, kdy sami doma sušili, vařili, zavařovali, pekli...

A co vlastně mají klienti na 22. října do Vlčic připraveno? Třeba sušenou směs bylinek, sušené houby, švestková povidla, rýmovníkový sirup a ještě se chystají napéct něco sladkého. To je lákavá nabídka, tak přijďte!

Stane se ...

Zase spolu ve Vidnavě

Pracovnice Charitní pečovatelské služby se rozhodly po vynucené pauze uspořádat společné setkání klientů. Proběhnout by mělo 11. října ve Vidnavě a tentokrát bude jen jedno. O účast už teď má zájem deset klientů služby. A to ještě chtějí oslovit i ty, kteří už sice jejich klienty nejsou a bydlí většinou v našich domovech, ale rádi by se se známými z dřívějšíka potkali.

Začíná podzimní ladění

Když procházíte naše domovy, navštívíte stacionář nebo i některé kanceláře dalších služeb, je vždy zajímavé sledovat, jak se v průběhu roku mění. Výzdoba je na každém středisku jiná, přesto převládají přírodniny. Podzim má tu výhodu, že přináší mnoho různorodých plodů, které jsou nejen krásné, ale i vydrží. Už teď se těším na návštěvy středisek a jejich podzimní ladění.

„Učili jsme se za pochodu,“ říká (nejen) o porevoluční obnově Charity Jan Larisch.

S prezidentem Diecézní charity ostravsko-opavské, Dr. Janem Larischem, se mohou zaměstnanci i klienti Charity Jeseník pravidelně setkávat při oslavách svátku patronky Domova pokojného stáří sv. Hedviky ve Vidnavě (viz foto z loňské mše svaté na další straně). I letos tam svou účast přislíbil, stejně jako zajímavou přednášku. My jsme se k rozhovoru sešli v jeho kanceláři v sídle Diecézní charity ostravsko-opavské v Moravské Ostravě, aniž bych tušila, jak je toto místo blízké našemu tématu. V budově totiž před válkou působil spolek Ludmila, což jsou vlastně počátky Charity u nás. A stoletá historie Charity byla tématem našeho rozhovoru.

Vy jste prezidentem Diecézní charity ostravsko-opavské, letos je to 10 let, takže máte pěkné kulaté výročí. Co je vlastně náplň práce prezidenta?

Náplň práce prezidenta vidím ve dvou oblastech. Tou první je spirituální formace a potřeba napomáhat tomu, aby naši zaměstnanci, ať jsou pokřtěni anebo nepokřtěni, věřící nebo nevěřící, duchovní rozměr v Charitě vnímali, s ním pracovali, ho rozvíjeli. Prostě napomoci tomu, aby tato podstatná složka činnosti Charity byla v Charitě přítomná. To je jeden rozměr té práce.

Druhý rozměr práce prezidenta je prezidenční a reprezentační. Co všechno to obnáší, není ve stanovách DCHOO blíže definováno. Měl jsem s otci biskupy na toto téma několik diskusí, ale prozatím bez výsledku.

Vy ale máte taky svou farnost v Ostravě-Svinově, tam jste už taky docela dlouho, že?

Ano, v Ostravě-Svinově jsem farářem už 25 let. Obec, či přesněji město Svinov je sice součástí velké Ostravy, ale žije si svým vlastním – svým způsobem vesnickým – životem. Otec biskup mi vzhledem k mým úkolům – ať už to byl úkol spirituála na Biskupském gymnáziu, nebo nyní prezidenta Diecézní charity – posílá do farnosti pomocníka, někdy kaplana a někdy jáhna. Jsem tomu velmi rád. Pastorační práce se tak nejen rozloží na více osob, ale také dostává barevnější, tedy různorodější rozměr. Mám také ochotné farníky, kteří spoustu věcí, především těch materiálně technických, udělají a zařídí. Mohu se tak věnovat i jiným činnostem.

A to je ta vaše spisovatelská činnost, kdy vyhledáváte zajímavé církevní osobnosti...

Ano. Je pravda, že jsem slohová cvičení na základní škole neměl rád a že je opravdu ani dnes moc nemusím. Ale když dojdou k přesvědčení, že je potřeba něco napsat, tak si sednu a snažím se ono něco vydefinovat, vložit do písmenek a vět, tedy zapsat. Není to vůbec jednoduché. Sedím, píšu, škrtnu, opravuji, do-

plňuji, dohledávám informace, musím si udělat přestávku a následně se s odstupem k tématu vrátit. Je to docela náročné, řekl bych, že je to dřina.

Ale to teď dostává jakoby další rozměr, protože když vnímám, kolik úsilí vás to stojí, kolik je za tím energie, třeba za takovou útlou knihou...

Osobně mne v ohledu psaní historických textů posunula moje doktorská práce. Ta se týkala života církve v olomoucké arcidiecézi v 1. polovině 20. století. Díky tomu – bylo to osm let náročné badatelské práce – jsem se do tématu dostal. Když se nyní rozhodnu pro zpracování příběhu některé kněžské osobnosti, pak více méně vím, co hledám, kam mám sáhnout, koho oslovit, komu napsat, kam zajet. Dát dohromady knížečku mi trvá půl roku až rok.

A ta vaše duchovní povzbuzení, slovo na týden, co posíláte v neděli, ta se píše snadněji?

Dokud jsem učil na Biskupském gymnáziu v Ostravě, musel jsem se v neděli večer vždy připravit na pondělní vyučování. Když jsem začal působit v Charitě, tak jsem si užíval volných nedělních večerů až do chvíle, kdy mne s nápadem psát duchovní slovíčka charitním pracovníkům oslovila Krista Stoszková. A tak si v neděli podvečer – s výjimkou velkých prázdnin

– sednu k počítači a začínám přemýšlet, co by bylo vhodné napsat, na co zarea-govat, co se děje ve společnosti, někdy se podívám na to, co jsem psal vloni a předloni a hlavně prosím Pána Boha, aby mi pomohl. Pak začínám psát. Někdy se dostanu ve psaní do slepé uličky, někdy mám pocit, že to, co píšu, by mohlo být to pravé.... Udělám si chvíli přestávku, abych se následně na napsané podíval s odstupem. A pokud mám pocit, že je to ono, pak text dolaďuji, vychytávám gramatické a stylistické chyby a následně odesílám. Když ne, tak se proces tvoření opakuje.

A přichází vám zpětná vazba, protože třeba pro mě osobně jsou to často povzbuzení, věci na zamyšlení...

Ano, zpětná vazba přichází. Většinou v situaci, kdy já sám potřebuji povzbudit a podepřít v tom, že nedělní slovíčko „Moje milá charitní rodino“ má smysl – je to vždy takový dárek od Pána Boha. (smích)

Vy jste byl vysvěcený v roce 1990, to se tady Charita znovu obrozovala. Vnímáte nějak začátky Charity, třeba právě tady na Ostravsku?

V rámci mé kněžské práce ke mně téma Charita dorazilo poprvé někdy v roce 1995. Tehdy jsem působil v Kozlovicích u Frýdku-Místku. Tenkrát přijel do farnosti inženýr Josef Korbela. Byl to jeden z prvních nadšenců, který objížděl diecézi a povzbuzoval k zakládání Charit. Ve farnosti byly dvě starší dámy, které měly o charitní práci zájem a které si ještě pamatovaly činnost Charity před rokem 1948. Byl jsem ochoten jim s čímkoliv pomoci, ale nikdo – včetně mne – si s tou situací nevěděl rady. Nakonec vše vyšumělo do prázdna.

Dále jsem registroval rozjezd Charity v Opavě, odkud pocházím. Moje maminka v opavské Charitě na počátku 90. let 20. století krátce pracovala jako zdravotní sestra a pečovatelka.

A také jsem svým způsobem sledoval začátky Charity v Odrách. Zde jsem působil v letech 1991–1993 jako kaplan a i když zde Charita vznikla až po mém odchodu, přece jenom se informace o jejím zrodu ke mně dostávaly. Na základě výzvy pana faráře Bohuslava Nováka se Charity ujala paní Ludmila Skalková a s ohromným nasazením Charitu vytvořila. Když po několika letech odešla do starobního důchodu, stal se ředitelem Charity v Odrách pan Petr Kučerka.

Já osobně jsem začal Charitu blíže po-

znávat v roce 2012, kdy si mě zavolal otec biskup František Lobkowicz a seznámil mne se svým plánem jmenovat mne prezidentem Diecézní charity ostravsko-opavské. Pro mě osobně to byla velká – a ve zpětném pohledu viděno – také přínosná změna. Hodně mi tenkrát pomohla právě paní Krista Stoszková, která mi ledacos vysvětlila a ukázala, co k čemu patří, co má nebo nemá smysl.

Začátky Charity jsou spojovány často se spolkovou činností, hodně známý je třeba spolek Ludmila...

Charita byla součástí života církve odjakživa. S rozvojem průmyslu hlavně ve 2. polovině 19. století se začala měnit struktura společnosti a s tím i způsob sociální práce. Na vesnicích ve společenství velkých rodin nebo rodů si všichni vzájemně pomáhali a podporovali se. Ve městech, kde byly (a jsou) vazby mezi lidmi mnohem anonymnější, se existující problémy nedaly řešit tímto způsobem. Musela se najít nová řešení a to jak po stránce struktury, tak po stránce finančního zajištění. Veřejná moc v rámci zákonodárství začala nastavovat konkrétní pravidla a také vše nebo alespoň část pomoci finančně zajišťovat.

A tak tomu bylo i v Ostravě na přelomu 19. a 20. století. V té době byly jedním z největších sociálních problémů opuštěné děti – sirotci. V Ostravě vznikl spolek Ludmila, který se snažil tuto bolestnou situaci řešit. Jeho členové dali dohromady finanční prostředky, spolek získal budovu v Nové Vsi, dnes je to část Ostravy, a tam začal poskytovat sirotkům zázemí – vznikl zde sirotčinec s kapacitou 25 až 30 dětí. Následně ředitel spolku – pater Rudolf Nejezchleba – pod hlavičkou spolku uvedl do provozu dva sirotčince v Mariánských Horách a v roce 1918 ještě čtvrtý sirotčinec v Moravské Ostravě. V té době se spolek staral asi o 100 – 120 sirotek. Se vznikem Československé republiky se ale změnilo zákonodárství, státní a veřejná správa převzala za sirotčince a za sirotky zodpovědnost. Spolek Ludmila se musel transformovat a v nových podmínkách v sociální práci dál pokračoval. Vytvořil tři střediska sociální práce: Ludmilu ve Smolkově u Opavy, Sociální dům Ludmila v Moravské Ostravě a Klášter sester Těšitelék v Ostravě-Fifejdy. Každé z těchto středisek vykonávalo – dle místních podmínek – konkrétní sociální činnost. Činnost spolku byla ukončena s příchodem komunistů k moci v roce 1948.

To jsou krásné počátky Charity na Ostravsku. Podobné aktivity vykonávaly různé spolky i jinde v republice, ale byla v tom taková roztrázenost, kterou bylo potřeba nějak zastřešit, dát tomu strukturu. A to se dostáváme k počátkům Charity.

Ano, to je právě ono výročí 100 let Cha-

rity. Ne že by před tímto datem Charita neexistovala. Existovala a pracovala, ale tehdy – v roce 1922 – dal olomoucký arcibiskup Antonín Cyril Stojan pokyn, aby se charitní činnosti v podmínkách nově vzniklého československého státu dal nějaký řád. Tak vznikl na Moravě Svaz charit olomoucké arcidiecéze a Svaz charit brněnské diecéze. A my tento pokyn arcibiskupa dnes interpretujeme jako počátek novodobé Charity v tehdejší Československu. Jedna věc je historická přesnost, tedy – jak se nepřesně říká – 100 let Charity, a druhá věc je příležitost si určitě skutečnosti uvědomit a připomenout.

Český stát, Charita a církev si prošla těžkým obdobím komunismu. Do roku 1948 se tady všichni starali, snažili a najednou se to stoplo. Ale Charita a charitní práce úplně nezmizela.

Po roce 1948 československý stát ovládaný komunistickou totalitní ideologií postupně likvidoval veškerý svobodný život společnosti včetně spolkové charitní práce. Formálně sice existovala Česká katolická charita, ale ta mohla – ještě navíc pod přísným státním dozorem – provozovat pouze domy pokojného stáří pro kněze a řeholnice, vydávat cenzurou korigovanou a nákladově omezenou náboženskou literaturu a prodávat vysokou daní zatíženou potřeby pro bohoslužebný a náboženský život církve a věřících.

Zmiňovali jsme, že k obrodě Charity došlo po pádu komunismu, ale bylo to vlastně trochu dřív. Svou roli v tom sehrálo zemětřesení v Arménii...

Ano, na konci 80. let minulého století se při obnově charitní činnosti církve spojilo několik skutečností. V některých farnostech existovala misijní iniciativa: zasílání balíčků s potřebným zdravotnickým materiálem sestrám Matky Terezy do Indie. Protože se tato činnost děla v rámci zákonných norem a neměla politický podtext, komunistický režim tuto aktivitu ne-

omezoval. Když v roce 1988 došlo v Arménii ke katastrofálnímu zemětřesení, vznikla v katolických farnostech iniciativa pomoci a vzhledem k tomu, že Arménie byla v té době součástí Sovětského svazu, tak se tato iniciativa politicky vykládala jako pomoc tzv. socialistických zemí a jako projev vysoké politické uvědomělosti občanů. V té době se začalo v církevních kruzích více mluvit o chystaném svatořečení Anežky České, která byla a je příkladem pomoci potřebnému člověku. A kromě toho ještě v roce 1988 kardinál František Tomásek vyhlásil program Desetiletí duchovní obnovy národa. Ten byl chápán především jako úsilí o duchovní obrodu a stát si proti této iniciativě vzhledem k opakovaným tvrzením o existenci náboženské svobody nedovolil přímo zasáhnout a program zakázat. Toto všechno směřovalo k 17. listopadu 1989 a následné zásadní změně ve společnosti: od totalitní poslušnosti vládnoucí komunistické vrstvě k výkonu aktivní zodpovědnosti za život společnosti a také církve. A to platilo i pro charitní činnost, de facto jsme se všichni učili za pochodu myslet a pracovat v jiných nastaveních.

Co byste přál Charitě do dalších let?

Charitní činnost je jednou ze základních složek života církve, vychází z jejích vnitřních principů. Tedy abychom vnitřní nastavení – postoj lásky k bližnímu – měli v sobě všichni, kdo patříme do naší Charitní rodiny. A pak – majíce v sobě tento vnitřní postoj – aby byl každý z nás po stránce své odbornosti a svých dovedností člověkem na svém místě.

Děkuji za rozhovor a těším se na brzké setkání ve Vidnavě.

Jan Larisch – medailon

Katolický kněz, církevní historik, překladatel, * 14. 11. 1963 Vítkov.

Vyrůstal v Opavě, gymnázium navštěvoval ve Vítkově, v letech 1982–1989 vystudoval Cyrilometodějskou teologickou fakultu v Litoměřicích, 1990 přijal kněžské svěcení, 2008 promován doktorem teologie (Th.D.) v oboru praktická teologie – církevní dějiny. Je členem Moravsko-slezské křesťanské akademie, spolupracuje s Ústavem pro studium totalitních režimů a s Českou křesťanskou akademií na vytváření Martyrologia české církve 20. století. Jako kněz působil na různých místech Moravy a Slezska (Přerov, Odry, Spálov, Mankovice, Kozlovice, Rychaltice, Hukvaldy). Roku 1997 přijal kněžské místo v Ostravě-Svinově, kde působí dodnes. V letech 1997–2012 působil jako spirituál Biskupského gymnázia v Ostravě, od roku 2012 je prezidentem Diecézní charity ostravsko-opavské.

5. CHARITNÍ

POUT'

...putujeme do Javorníku

sobota 1. října 2022

- 14:00 – mše svatá v kostele Nejsvětější Trojice v Javorníku
- následuje společné posezení na zahradě Domova pokojného stáří sv. Františka s možností prohlídky domova

Přijďte s námi společně strávit první říjnovou sobotu a oslavit svátek patrona Charity sv. Vincence z Pauly.

**Charita
Jeseník**

Začíná to velkým elánem

Tématem našeho čísla je sto let Charity Česká republika. Jako u každé nově vznikající organizace bylo na počátku velké nadšení a úsilí spousty lidí, aby se nakonec došlo k tomu, že je potřeba danou aktivitu zastřešit, dát jí strukturu a profesionalizovat.

Pokud se chcete seznámit se stoletou historií Charity Česká republika, určitě doporučuji navštívit stránky věnované tomuto tématu:

<https://www.charita.cz/100-let-charity/>

Je docela zajímavé, jak se některé okamžiky v té stoleté historii opakují. Na začátku je vždycky velké nadšení a úsilí spousty lidí, kteří si všimají problémů kolem sebe a chtějí pomáhat. Vytvoří se spolky, které pak někdo zastřeší do jedné organizace. Následně dochází k rozvoji činnosti, ale pak přichází ně-

jaké špatné období a útlum, následně zase obnova, pak bohužel opět špatné období, na chvíli trochu svitne, aby se to zase utlo, ale naštěstí pak přichází zase obnova. To je 100 let Charity ve zkratce.

Opravdu, na začátku historie Charity byly spolky, které byly roku 1922 sdruženy do Svazu charity a její aktivity se rozvíjí. Jenže přichází 2. světová válka a dochází k útlumu. Po válce je potřeba se postarat o navrátilce z války a Charita se stará. A záro-

veň rozvíjí své služby, které tu byly už před válkou.

Jenže v roce 1948 se k moci dostávají komunisté a ti musí mít vše pod kontrolou. Činnost Charity zcela omezí a to dovolené ještě hodně korigují. Malinko naděje mohlo svitnout v roce 1968, ale to se všichni asi jen stačili nadechnout, aby zase nic.

Až po převratu v roce 1989 je zase šance začít. Úplně od začátku, není vlastně na čem stavět. Ale je tu nadšení, elán, lidi chtějí pomáhat. A je tu spousta zanedbaných skupin, kterým je potřeba pomoci: senioři, lidi s mentálním, duševním či zdravotním postižením. A objevují se nové sociální jevy a problémy, na které je potřeba reagovat: lidé nezaměstnaní, bez domova, lidé závislí na návykových látkách, propuštění vězni...

Vznikají diecézní charity, pod které spadají nově vznikající oblastní a farní charity. Dochází také k celkovému zastřešení Českou katolickou charitou s jasně stanovenou právní subjektivitou. Původní elán a nadšení je během let vystřídán tendencí profesionalizovat služby, k čemuž nabádá také nový zákon o sociálních službách.

Jsme pořád v době rozvoje a špatné období snad už nebude. Je to ale na nás. A my v Charitě si musíme stále připomínat, proč tu jsme a kam směřujeme, aby se nám v rámci profesionalizace nevytratilo naše poslání. Že se „naši pomoc snažíme prolínat především úctou k člověku a křesťanskou láskou“.

Z mého pohledu

Charita slaví svých prvních sto let

Letos si připomínáme sto let od chvíle, kdy z popudu katolické církve vznikla v mladém Československé republice organizace Charita. Společnost v jednadecátém století už ovšem funguje na jiných principech, než v roce 1922, a tak je na místě otázka, zda má ještě církví zřizovaná organizace v moderním sekularizovaném státě vůbec opodstatnění.

Za těch sto let se svět skutečně proměnil k nepoznání. Mezi zásadní změny můžeme počítat také vznik sociálního státu, který pomáhá svým občanům zvládat zdravotní či sociální problémy. Ovšem i sociální stát, přinášející komfort a jistoty, o nichž se našim předkům ani nesnilo, se může z dobrého sluhu stát zlým pánem.

Založení Charity bylo před sto lety motivováno potřebou skrze konkrétní skutky milosrdenství promítnout do každodenního života naši osobní odpovědnost za lidi, kteří s námi sdílí společný čas a prostor. Platí to ovšem dnes stejně jako před sto lety? Praktikující lidé jsou menšinou a státní paternalismus

nás už po generace utvrzuje v přesvědčení, že nemáme cítit odpovědnost dokonce ani za své nejbližší. Proč bychom měli pečovat o svou starou a nemocnou babičku? Vždyť všichni platíme daně, ať se tedy postarají státní instituce, kam ji můžeme odložit. Podle této logiky by už měly být organizace jako Charita dávno přežitá a zbytečné.

Tricet let poté, co se po komunistickém zániku činnosti v nových svobodných časech Charita opět přihlásila ke své roli, se ukazuje, že je to právě naopak. Charitu Česká republika dnes tvoří více než tři sta arcidiecézních, diecézních, oblastních, městských a farních Charit, v nichž tisíce lidí spěchají denně pomáhat svým bližním snad ve všech těžkých životních situacích, které je mohou potkat. Poskytují pečovatelskou, zdravotní a hospicovou péči v domácím prostředí. Zřizují stacionáře pro seniory či lidi s různými handicapami, poskytují poradenství lidem v problémech, v chráněných dílnách zaměstnávají spoluobčany, kteří by neměli šanci z důvodu různých handicapů obstát na otevřeném

trhu práce. To vše není organizováno státem, ale vzniká zespodu svobodnou iniciativou občanské společnosti. A že motivací pro tuto psychicky a často i fyzicky náročnou práci není výše platu, to koneckonců všichni, kdo v Charitě pracujeme, dobře víme.

Ukazuje se, že myšlenka, která stála u zrodu Charity, je pro naplněný život jednotlivce i celé společnosti tak důležitá, že přetrvává sociální změny, totalitní režimy i celá století. A nejen to, možná Charitě v sekularizované společnosti neplánovaně připadl i jiný úkol, než jen sociální práce. Výstižně to definuje neratovský farář Josef Suchár, když říká, že Charita je jazykem církve, kterému rozumějí i nevěřící.

Tak tedy vše nejlepší do dalšího století Charitě a tím i nám všem!

Ivo Mluděk

publicista, předseda
Rady Charity Opava

Duchovní zamyšlení

Zastavit se a vstoupit do hloubky svého srdce

Dlouhé podzimní večery, déšť a vítr, sychravé počasí. Taky na Vás toto období působí? Má bezpochyby své kouzlo a nemusí znamenat jen smutek, melancholii a pesimismus. Úroda z polí a zahrádek je už pod střechou a s tím bývá spojen i pocit dobře vykonané práce. Teď mnohem víc než v létě spěcháme domů - do společenství, mezi své, do tepla a zázemí. Snad máme i víc času. Nemusíme ho všechen strávit pasivitou a nudou před televizní nebo počítačovou obrazovkou. Dodejme si odvahu a vedle četby dobré knihy nebo časopisu začneme pracovat na sobě, na svém nitru. Zkusme se zastavit a vstoupit do hloubky našeho srdce. Podívejme se na sebe samotné a na naše skrytá tajemství. Uvidíme a uvědomíme si zároveň Boží pohled spočívající na nás. Pán se na nás dívá se zálibou, jeho pohled uzdravuje.

V říjnu nám církev symbolicky vkládá do rukou růženec. Je to modlitba přemítání a prolévání před Bohem, modlitba rytmu. Při ní se díváme na Krista, na tajemství jeho života, a to očima jeho Matky, která mu byla tak blízko. Evangelista říká, že Maria o těch věcech uvažovala a uchovávala je ve svém srdci (Lk 2, 51). To zcela proměňovalo její život. Takové chvíle budou velmi plodné i pro nás. Úvaha o věcech Božích a jejich vztahu k nám. Čas, který nám leckdy schází, najdeme a s tím najdeme i sebe samotné a také Boha. Od setkání se s ním je už jen krůček k setkání s našimi blízkými. Rozhovor s nimi, vzájemné naslouchání a společná modlitba pomohou předejít mnoha problémům. Vrátí rytmus do našich dnů. Čas dlouhých podzimních večerů v sobě ukrývá velké bohatství: pravého pokoje a vnitřní radosti, uzdravení našeho lidství.

Mgr. Waldemar Woźniak OT
farnost Lipová-lázně, Domašov

Poděkování

Rodinné setkání generací

Velkou radost nejen své blízké, ale celému Charitnímu domu sv. Anežky udělala rodina, která pro svou příbuznou, paní Dobrovskou, uspořádala oslavu 85. narozenin. Sešlo se několik generací, které v domově vytvořily velmi příjemnou atmosféru. Pro paní Dobrovskou to byl krásný dárek, pro personál pak milé zpestření a odreagování, za což **MOC DĚKUJEME**.

Krásný hudební zážitek

Když Domov pokojného stáří sv. Františka oslovila vedoucí Sjedenocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky – oblastní pobočky Jeseník s nabídkou hudebního vystoupení pana Radka Žaluda, rádi nabídku přijali. Vystoupení proběhlo 29. září v rámci 28. ročníku festivalu „Dny umění nevidomých na Moravě“ organizovaným právě výše uvedenou organizací. Pan Žalud zazpíval nejen písničky, s kterými vystupuje ve Šlágru, ale také písničky na přání, jejichž seznam mu z domova poslali předem. Ocenil, že na seznamu byla také „Ta naše písnička česká“ a s chutí všechny písničky na přání zazpíval. Často se k jeho zpěvu připojovali klienti i zaměstnanci a občas se na tvářích objevila slza dojetí. Některé písničky chtěl pan Žalud doprovodit na klavír, ale zjistil, že je docela rozladěný, tak se nabídl, že ho přijede někdy naladit.

Velmi děkujeme vedoucí Sjedenocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky – oblastní pobočky Jeseník, paní Petře Trunečkové, za zprostředkování tak krásného hudebního zážitku.

Krátce

Navštívit paní učitelku

Svou bývalou učitelku ze Základní školy navštívil Tomáš, uživatel Denního stacionáře Šimon, už letos na jaře. To ji za darované výtvarné a textilní materiály pro stacionář jako poděkování předal upletený košík z pedigu. Tehdy domluvili, že by se mohli společně potkat třeba během léta a zavzpomínat. V létě to sice nestihli, ale i v září bývá ještě hezky a tak pracovnice stacionáře domluvila s paní učitelkou Koldovou návštěvu během září. Tomáš si pro paní učitelku připravil dárky a na setkání se moc těšil. Společné posezení u paní učitelky na zahradě zpříjemnilo pěkné počasí a čas rychle utekl. „Paní učitelka byla ráda. Dali jsme jí ty ušité ponožky a obrázek... Děkovala, no prostě byla ráda a vzpomínala, jak mě měla z českého jazyka. A někdy přijď zase!“ sděloval pak Tomáš dojmy z návštěvy ostatním ve stacionáři.

Gratulujeme

Nejlepší fotka dovolené

Na prázdniny jsme vyhlásili soutěž pro zaměstnance o nejlepší fotku z dovolené. Během prázdnin zaměstnanci fotky posílali, ale mnoho se jich nesešlo. Prvních čtrnáct dnů v září pak mohli lidé na facebooku hlasovat o nejlepší fotku. Vyhrála ta, co získala nejvíce lajků. A i když to bylo nakonec docela těsné, zvítězila krásná rodinná fotografie paní Jany Kolářkové, která jako výhru získala poukaz do Wellness centra Rychleby. **Ještě jednou gratulujeme.**

